

LW3303 พระธรรมนูญศาลยุติธรรมและระบบตุลาการ

(Constitution of Courts of Justice and Judicial System)

**ธวัช ชูวิทย์สกุลเลิศ
คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ**

ตำรานี้ผู้แต่งได้อ้างว่าเป็นงานสร้างสรรค์ของผู้แต่ง มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญจะไม่รับผิดชอบในการใช้ข้อมูลที่ไม่ได้รับอนุญาต เช่น ข้อเท็จจริง ความคิด ฯลฯ (หากพืงมีในตำราเล่มนี้) ตำรานี้เป็นความเห็นของผู้แต่ง มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญจะไม่รับผิดชอบในการใช้ใด ๆ ซึ่งข้อเท็จจริงที่ปรากฏในตำราเล่มนี้

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

พฤษภาคม 2560

ISBN : 978-616-7695-30-3

LW3303 พระธรรมนูญศาลยุติธรรมและระบบตุลาการ

(Constitution of Courts of Justice and Judicial System)

พิมพ์ครั้งที่ 1

ผู้แต่ง : รัชช ชูวิทย์สกุลเลิศ

ผู้พิมพ์ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

เดือน พฤศจิกายน 2560

จำนวน 100 เล่ม

ISBN : 978-616-7695-30-3

ลิขสิทธิ์©2560 ของรัชช ชูวิทย์สกุลเลิศ

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ตำรานี้เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ผู้ใดจะทำซ้ำหรือดัดแปลงในรูปแบบใดๆ รวมถึงการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล การทำสำเนาเอกสาร การบันทึก การสแกนหรือวิธีอื่นใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ได้ เว้นแต่เป็นการใช้เพื่อการศึกษาส่วนบุคคล การวิจัย ดิชม การแสดงความคิดเห็น หรือการอื่นใดที่ได้รับยกเว้นตามกฎหมาย ความคิดเห็นในตำรานี้เป็นของผู้สร้างสรรค์

การขออนุญาตขำตันโปรดติดต่อผู้จัดพิมพ์ตามที่อยู่ข้างใต้

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

592/3 ถนนรามคำแหง ซอยรามคำแหง 24 แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

โทร. 02-3004553-62 โทรสาร 02-3004563

E-mail: abac@au.edu Website: <http://www.au.edu>

พิมพ์ในราชอาณาจักรไทย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	iii
หน้าอุทิศ	iv
พระธรรมญฺยศาลยุติธรรม	1
หมวด 1 บททั่วไป	5
บทที่ 1 ตำแหน่งผู้พิพากษาที่เป็นหัวหน้าในศาลยุติธรรม	7
1 ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ประจำศาลอุทธรณ์ภาค และอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น	11
1.1 ตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธาน ศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค และอธิบดีผู้ พิพากษาศาลชั้นต้น (มาตรา 8 วรรคหนึ่ง)	11
1.2 อำนาจหน้าที่ของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค และอธิบดี ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)	12
2 รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาล อุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค และรองอธิบดีผู้พิพากษา ศาลชั้นต้น	13
2.1 ตำแหน่งรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค และ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (มาตรา 8 วรรคหนึ่ง)	13
2.2 อำนาจหน้าที่ของรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาล อุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ ภาค และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (มาตรา 8 วรรค สอง)	14
3 อธิบดีผู้พิพากษามาตร	14
3.1 ตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษามาตร (มาตรา 13 วรรคหนึ่ง)	14
3.2 อำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษามาตร (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง ประกอบ มาตรา 14 วรรคหนึ่ง)	15

	หน้า
4 รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร	15
4.1 ตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร (มาตรา 13 วรรคหนึ่ง)	15
4.2 อำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง (2) ประกอบ มาตรา 14 วรรคสอง)	16
5 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดและผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวง	16
5.1 ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดและผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวง (มาตรา 9 วรรคหนึ่ง)	16
5.2 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดและผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวง (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)	16
6 ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น	16
6.1 ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น (มาตรา 10 วรรคหนึ่ง)	16
6.2 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น (มาตรา 12)	17
บทที่ 2 การทำการแทนตำแหน่งผู้พิพากษาที่เป็นหัวหน้าในศาลยุติธรรม กรณีตำแหน่งว่างลง หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้	18
1 กรณีตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค และอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นว่างลงหรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ (มาตรา 8 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า)	18
2 กรณีตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษามาตรว่างลงหรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ (มาตรา 13 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่)	19
3 กรณีตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหรือศาลแขวงว่างลงหรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ (มาตรา 9 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่)	19
4 กรณีตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามวรรคหนึ่งว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ (มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่)	20

	หน้า
หมวด 2 เขตอำนาจศาล	22
บทที่ 1 เขตศาล	24
1. เขตศาลชั้นต้น (มาตรา 16 วรรคหนึ่ง)	26
1.1 เขตศาลแพ่ง (มาตรา 16 วรรคสอง)	26
1.2 เขตศาลอาญา (มาตรา 16 วรรคสอง)	26
1.3 เขตศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลอาญากกรุงเทพใต้	31
1.4 เขตศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญาธนบุรี	32
1.5 เขตศาลจังหวัด	33
1.6 เขตศาลแขวง	33
1.7 เขตศาลชำนาญพิเศษ	40
2. เขตศาลชั้นอุทธรณ์	40
2.1 เขตศาลอุทธรณ์ (มาตรา 21)	40
2.2 เขตศาลอุทธรณ์ภาค	40
2.3 เขตศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ	41
2.4 เขตศาลฎีกา	41
บทที่ 2 อำนาจศาล	42
1. อำนาจศาลชั้นต้น	42
1.1 อำนาจศาลคดีแพ่ง (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)	42
1.2 อำนาจศาลคดีอาญา (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)	42
1.3 อำนาจศาลจังหวัด (มาตรา 18)	42
1.4 อำนาจศาลแขวง (มาตรา 17)	42
2. อำนาจศาลชั้นอุทธรณ์ (มาตรา 22)	43
3. อำนาจศาลฎีกา (มาตรา 23)	43
หมวด 3 องค์คณะผู้พิพากษา	44
บทที่ 1 องค์คณะผู้พิพากษา	24
1. ความหมายของคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา”	46
2. องค์คณะผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น	46

	หน้า
2.1 องค์คณะผู้พิพากษาศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่ง ธนบุรีศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรีและ ศาลจังหวัด (มาตรา 26)	46
2.2 องค์คณะผู้พิพากษาศาลแขวง (มาตรา 17 ประกอบ มาตรา 24 และมาตรา 25 วรรคหนึ่ง)	49
3. องค์คณะผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค (มาตรา 27)	49
4. องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกา (มาตรา 27)	49
บทที่ 2 อำนาจของผู้พิพากษาคณะเดียว	51
1. อำนาจของผู้พิพากษาคณะหนึ่ง (มาตรา 24)	51
(1) ออกหมายเรียก หมายอาญา หรือหมายสั่งให้ส่งคนมาจาก หรือไปยังจังหวัดอื่น (มาตรา 24 (1))	51
(2) ออกคำสั่งใดๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท แห่งคดี(มาตรา 24 (2))	52
2. อำนาจของผู้พิพากษาคณะเดียวในศาลชั้นต้น (มาตรา 25)	54
(1) ไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดี ทั้งปวง (มาตรา 25 (1))	54
(2) ไต่สวนและมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย (มาตรา 25 (2))	55
(3) ไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา (มาตรา 25 (3))	57
(4) อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาท หรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสามแสนบาท ราคาทรัพย์สินที่ พิพาทหรือจำนวนเงินดังกล่าวอาจขยายได้โดยการตราเป็น พระราชกฤษฎีกา (มาตรา 25 (4))	58
(5) อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนด อัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือ ทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้วไม่ได้ (มาตรา 25 (5))	77

	หน้า
บทที่ 3	
กรณีมีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาหรือทำพิพากษา ทำให้ผู้พิพากษาซึ่ง เป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจนั่งพิจารณา หรือทำคำ พิพากษาคดีนั้นต่อไปได้	84
1. กรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้	84
1.1 กรณีเหตุจำเป็นตามมาตรา 30	84
1.2 กรณีเหตุจำเป็นตามมาตรา 31	85
1.2.1 กรณีตามมาตรา 31 (1)	85
1.2.2 กรณีตามมาตรา 31 (2)	86
1.2.3 กรณีตามมาตรา 31 (3)	88
1.2.4 กรณีตามมาตรา 31 (4)	88
2. กรณีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้เกิดขึ้นใน ระหว่างพิจารณา (มาตรา 28)	90
3. กรณีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้เกิดขึ้นใน ระหว่างทำคำพิพากษา (มาตรา 29)	91
หมวด 4	
การจ่าย การโอน และ การเรียกคืนสำนวนคดี	96
บทที่ 1	
การจ่าย การเรียกคืน และการโอนสำนวนคดี	97
บทที่ 2	
การขอคืนสำนวนคดี	98
ตัวอย่างคำถาม	99
บรรณานุกรม	119